Katowice, dn. 10.05.2016 r.

PODSUMOWANIE

procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Olecko”

Podstawę prawną opracowania podsumowania procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (zwanej dalej SOOŚ) dla dokumentu „Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Olecko” (zwanego dalej PGN) stanowi art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Do elementów obowiązkowych podsumowania ustawa zalicza:
1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.
2. Informacje o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia: ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy, zgłoszonych uwagi i wniosków, wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu (PGN) w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

PGN jest kluczowym dokumentem, pozwalającym na włączenie się samorządu lokalnego w krajowy cel redukcji emisji CO_2 o 20% (w stosunku do 1990 roku) oraz dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej (o 20%) i wzrostu wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych (do 15%), poprzez wdrożenie pakietu klimatycznego w zakresie możliwym do realizacji.

Jedynym alternatywnym, lecz nierealnym z punktu widzenia prawnego oraz merytorycznego rozwiązaniem było odrzucenie dokumentu PGN i prowadzenie przez gminę Olecko oraz inne podmioty doraźnych działań związanych z rozwojem, mogących być częściową realizacją ustaleń pakietu klimatycznego. Nieuwzględnienie pojawiających się rzeczywistych wyzwań zagrażałoby wypełnieniu celów pakietu klimatycznego na szczeblu krajowym oraz nie przyczyniłoby się korzystnie do poprawy lokalnego stanu środowiska na terenie gminy.

Inne rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia.

2. Informacje o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia: ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy, zgłoszonych uwagi i wniosków, wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

a) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia ustaleń zawartych w Prognozie Oddziaływania na Środowisko

Realizacja zadań określonych w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko" ma za zadanie poprawę stanu jakości powietrza na terenie gminy. Realizacja działań opisanych w „Planie …" powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- utrzymanie ścisłego nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją Planu,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych dotyczących Planu z zasadami ochrony środowiska, m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach oraz w przepisach prawnych,
- działania edukacyjno-informacyjne dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (np. finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnych służb ochrony środowiska.

Z kolei negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji, okresów lęgowych, itp.;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;

Termomodernizacja budynków może spowodować zagrożenie dla siedlisk ptaków lub

nietoperzy. Aby temu zapobiec należy sprawdzić czy budynek jest wykorzystywany jako schronienie tych zwierząt, a także dokonać rozpoznania gatunków, liczebności populacji oraz lokalizację schronień. Następnie zalecana jest obserwacja, która ma za zadanie szacowanie potencjalnej szkody i planowanie działań zapobiegawczych oraz środków zaradczych:

- zabezpieczanie szczelin i otworów,
- prace powinny być prowadzone pod nadzorem ornitologicznym,
- należy zapewnić istnienie odpowiedniej ilości właściwych schronień. Jeśli nie ma możliwości pozostawienia schronień istniejących, należy utworzyć schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu, np. poprzez przygotowanie skrzynek dla ptaków i nietoperzy wraz z ich montażem odpowiednich miejscach.

Część działań przewidzianych w „Planie…" związana jest z poprawą infrastruktury drogowej na terenie gminy Olecko. Zapobieganie szkodom dla środowiska może się odbywać poprzez:

- ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji
- prowadzenie prac z uwzględnieniem okresu lęgowego zwierząt
- nasadzenia wzdłuż dróg
- uwzględnienie w inwestycji bezpiecznych przejść dla zwierząt
- wyznaczenie odcinków dróg wymagających innych form ograniczenia śmiertelności zwierząt, np. ograniczenie prędkości, znaki ostrzegawcze, fotoradary
- minimalizacja możliwości wystąpienia zanieczyszczeń z maszyn budowlanych (smary, oleje, itp.)

Tereny prowadzonych prac budowlanych powinny być oddzielone od terenów leśnych barierami, których nie będzie wolno przekraczać pojazdom i maszynom budowlanym ani robotnikom, budowa tymczasowych dróg dojazdowych powinna być ograniczona, a zaplecza budowy umieszczone powinny być w miejscach, w pobliżu których nie znajdują się żadne tereny szczególnie cenne (tereny gniazdowania ptaków lub tereny, na których występują cenne gatunki roślin).

Realizację nowych tras komunikacyjnych i energetycznych w sposób minimalizujący/zapobiegający ich oddziaływaniu na korytarze ekologiczne, tj. takie prowadzenie inwestycji, aby nie powodowały one defragmentacji i przerwania spójności powiązanych ze sobą obszarów przyrodniczych. Działania naprawcze:

- uwzględnienie w inwestycji bezpiecznych przejść dla zwierząt
- roślinność / ogrodzenia osłonowe i naprowadzające.

Tzw. Dyrektywa Wodna, kładzie nacisk na konieczność dalszego „integrowania ochrony i zrównoważonego gospodarowania wodą z innymi dziedzinami polityk wspólnotowych, takimi jak energetyka, transport, rolnictwo, rybołówstwo, polityka regionalna i turystyka". Aby zapobiec negatywnemu wpływowi inwestycji na ekosystemy wodne należy podjąć wszystkie praktyczne kroki, aby ograniczyć niekorzystny wpływ na stan części wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych strategicznych

przedsięwzięć powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Należy wziąć pod uwagę, iż na obszarach chronionych mogą wystąpić problemy z realizacją inwestycji. Istnieją trzy sposoby ich rozwiązania:

- podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych
- zmiana lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione
- rezygnacja z inwestycji.

b) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia opinii właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy

Dokument „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko" oraz Prognoza Oddziaływania na Środowisko zostały poddane procedurze opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Żadna z nich nie wskazała na przesłanki, które świadczyłyby o tym, że PGN może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Zaistnienie takich przesłanek zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.), uniemożliwiałoby przyjęcie dokumentu PGN.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Olsztynie w piśmie nr: WOOŚ.410.59.2015.MT z dnia 19 kwietnia 2016r. pozytywnie zaopiniował projekt Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko, stwierdzając jednocześnie min., iż *analizując niniejszy projekt Planu, należy uznać, że wpisuje się on w cele zawarte w dokumentach strategicznych, opracowanych na poziomie krajowym oraz wojewódzkim. Mając na uwadze, że gmina, opracowując niniejszy Plan podjęła wyzwanie, dotyczące sukcesywnego ograniczania niskiej emisji, dzięki czemu wpłynie korzystnie na wiele aspektów środowiskowych, projekt planu należy ocenić pozytywnie.*

Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Olsztynie w przedłożonym postanowieniu, pismo nr: ZNS.99022.2.35.2016.AZ z dnia 28 kwietnia 2016r. pozytywnie zaopiniował Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko.

c) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia zgłoszonych uwag i wniosków w trakcie realizowanego w formie konsultacji udziału społeczeństwa w Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko

Projekt „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko" wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Olecko" został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje zostały przeprowadzone w dniach 06.04.- 27.04.2016r. Uwagi można było wnosić w formie pisemnej, elektronicznej oraz ustnie. Informacja o konsultacjach została zamieszczona na stronie internetowej www.um.olecko.pl.

Stwierdzono, że w terminie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi do przedmiotowych dokumentów.

d) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia wyników postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Dokument Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Olecko wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Olecko nie podlegały procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Gmina Olecko nie jest położona na terenach przygranicznych, a realizacja „Planu…" nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby mieć znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach „Planu…" ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja „Planu…" nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

e) Informacja o sposobie wzięcia pod uwagę i zakresie uwzględnienia propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitoring efektów jest bardzo istotnym elementem procesu wdrażania PGN. Wskazane jest wykonywanie tzw. raportów z implementacji, z uwzględnieniem aktualizacji inwentaryzacji emisji. Należy jednak pamiętać, że tego typu inwentaryzacja wiąże się z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich, dlatego też należy wyznaczyć odpowiedni harmonogram monitoringu efektów działań.

Rekomenduje się przygotowywanie tzw. „Raportów z działań" niezawierających aktualizacji inwentaryzacji emisji co rok począwszy od przygotowania Planu gospodarki niskoemisyjnej. Ponadto w roku 2021 należy przygotować "Raport z implementacji" zawierający szczegółową inwentaryzację emisji dotyczącą wcześniejszego roku (dopuszcza się także przygotowanie pośredniego „Raportu z implementacji" w roku 2017 lub 2018).

„Raport z działań" powinien zawierać informacje o procesie wdrażania działań, analizę sytuacji oraz, jeśli to potrzebne, wyniki odpowiednich pomiarów. Zarówno „Raporty z działań" jak i „Raporty z implementacji" powinny być wykonane według szablonu udostępnionego przez biuro Porozumienia Burmistrzów i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

„Raporty z implementacji” powinny być powiązane z poszczególnymi etapami wdrażania PGN.

Sporządzanie „Raportu z implementacji” wiąże się z gromadzeniem danych wejściowych koniecznych do sporządzenia dokładnej aktualizacji inwentaryzacji emisji. Niezbędna jest współpraca z następującymi podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy:

- przedsiębiorstwa energetyczne,
- zarządcy nieruchomości,
- firmy i instytucje,
- przedsiębiorstwa produkcyjne,
- mieszkańcy gminy,
- przedsiębiorstwa komunikacyjne.

Ponadto należy rozwijać system monitoringu zużycia energii i paliw w obiektach bezpośrednio zarządzanych przez gminę. Należy wziąć pod uwagę kilka narzędzi możliwych do wykorzystania w tym zakresie:

- monitoring online,
- roczne raporty dla administratorów,
- benchmarking obiektów gminnych.

Sporządził:

Małgorzata Kocoń

Specjalista ds. zarządzania energią